

Mål C-519/19

Begäran om förhandsavgörande

Datum för ingivande:

9 juli 2019

Domstol som begär förhandsavgörande:

Sąd Okręgowy w Warszawie (Polen)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

13 juni 2019

Kärande i första instans, tillika motpart i andra instans:

Passenger Rights spółka akcyjna (Warszawa, Polen)

Svarande i första instans, tillika klagande i andra instans:

Ryanair DAC (Dublin, Irland)

[Orig s. 1] [utelämnas]

Beslut

av den 13 juni 2019

Sąd Okręgowy w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy (regiondomstol i Warszawa, Polen, 23:e överklagandeavdelningen för handelsrättsliga frågor, [utelämnas] har

[utelämnas]

efter muntlig förhandling [utelämnas]

[utelämnas]

angående den talan som Passenger Rights spółka akcyjna (Warszawa) (nedan kallad käranden) (med tidigare firma Passenger Rights sp. z o.o. (Warszawa)) väckt

mot Ryanair DAC (Dublin, Irland) (nedan kallad svaranden)

angående fordran

med anledning av svarandens överklagande

av den dom som Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie (distriktsdomstol i huvudstadsdistriktet Warszawa, Polen) meddelade den 15 februari 2019 [utelämnas]

fattat följande beslut:

Följande fråga hänskjuts i enlighet med artikel 267 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt till Europeiska unionens domstol för förhandsavgörande:

Ska artiklarna 2b, 3.1, 3.2 och 6.1 i rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal och artikel 25 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område – såvitt avser prövningen av giltigheten av ett prorogationsavtal – tolkas på så sätt att avsaknaden av individuella förhandlingar om avtalsvillkor jämte oskäliga avtalsvillkor i prorogationsavtalet om behörig domstol kan åberopas också av den slutliga köparen av den fordran som förvärvas genom överlåtelse från konsumenten, varvid köparen själv emellertid inte har ställning som konsument?

[Orig. s. 2]

Skäl

1. Bakgrund och förfarandet i den nationella domstolen

Passenger Rights spółka akcyjna i Warszawa, som är kärke i målet i första instans, har yrkat att Ryanair DAC i Dublin (Irland), som är svarande, ska förpliktas att betala ett belopp om 250 euro till kärke, såsom ersättning för ett inställt flyg från Milano till Warszawa.

Svaranden har i sitt svaromål gjort gällande att den polska nationella domstolen inte har behörighet och har yrkat att talan ska avvisas. Svaranden har hävdade att transportavtalet ingicks på grundval av Ryanairs allmänna transportvillkor, som godtogs av passageraren när han köpte flygbiljetten på Internet. Svaranden påpekade att i enlighet med bestämmelserna i punkt 2.4 i de allmänna transportvillkoren ska, om inte annat föreskrivs i konventionen eller tillämplig lag, det transportavtal som ingåtts med svaranden som transportör, svarandens allmänna transportvillkor och transportordning lyda under och tolkas i enlighet med irländsk rätt, och tvister som kan uppkomma eller är kopplade till transportavtalet omfattas av de irländska domstolarnas behörighet. Svaranden har

hävdad att käranden, i egenskap av köpare av passagerarens fordran, också är bunden av klausulen om irländska domstolars behörighet.

Genom ett beslut av den 15 februari 2019 vägrade domstolen i första instans (Sąd Rejonowy (distriktsdomstol)) att avvisa käromålet, såsom för övrigt andra polska domstolar i ett tiotal liknande fall. Sąd Rejonowy förklarade att överlåtaren av den fordran som käromålet avser och svaranden visserligen var bundna av en prorogationsklausul enligt vilken irländsk lagstiftning skulle vara tillämplig på transportavtalet och tvister som uppstått till följd av detta avtal skulle avgöras av irländsk domstol. Sąd Rejonowy fann emellertid att klausulen inte var bindande för den som överlätit fordran (nämligen passageraren). Sąd Rejonowy hänvisade härvid till artikel 3.1 i rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal, enligt vilken ett avtalsvillkor som inte har varit föremål för individuell förhandling ska anses vara oskäligt om det i strid med kravet på god sed medför en betydande obalans i parternas rättigheter och skyldigheter enligt avtalet till nackdel för konsumenten.

Svaranden ingav ett överklagande och uppgav att den särskilda ordning för konsumentskydd som föreskrivs i unionsrätten endast gäller den slutliga [orig s. 3], enskilde konsument som inte utövar affärsmässig verksamhet eller yrkesverksamhet. Svaranden anförde att käranden inte är en konsument och därför inte omfattas av det skydd i fråga om domstols behörighet som föreskrivs för konsumentavtal. Svaranden har bland annat gjort gällande att 1099 § 1 i civilprocesslagen (Kodeks postępowania cywilnego) och artikel 17.3 jämförd med artikel 19 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 (Bryssel Ia-förordningen) har åsidosatts genom att dessa bestämmelser inte har tillämpats och genom att det därmed har antagits att bestämmelserna i de allmänna transportvillkoren och transportordningen inte var bindande för konsumenten och därför inte är bindande för käranden. Svaranden har också hävdad att artikel 385¹ i civillagen (Kodeks cywilny), jämförd med artikel 385³ punkt 23 i civillagen och artikel 509 i civillagen, hade åsidosatts genom att de tillämpats i förevarande fall, och i synnerhet genom att det slagits fast att bestämmelserna i svarandens villkor, enligt vilka polska domstolar inte har behörighet, inte var bindande för konsumenten (från vilken förvärvaren förvärvat fordran) och därmed inte heller är bindande för käranden såsom förvärvare.

1. Unionsrätt

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område

Artikel 25

1. Om parterna, oberoende av var de har hemvist, har träffat avtal om att en domstol eller domstolarna i en medlemsstat ska vara behöriga att avgöra en redan uppkommen tvist eller framtida tvister i anledning av ett bestämt rättsförhållande,

ska endast den domstolen eller de domstolarna ha behörighet, såvida inte avtalet är ogiltigt på materiell grund enligt lagen i den medlemsstaten. En sådan behörighet ska vara exklusiv om parterna inte har träffat avtal om annat. Avtalet om behörighet ska vara antingen

- a) skriftligt eller muntligt och skriftligen bekräftat,
- b) en form som överensstämmer med praxis som parterna har utbildat mellan sig,
- c) i internationell handel, i en form som överensstämmer med handelsbruk eller annan sedvänja som parterna kände till eller borde ha känt till och som är allmänt känd och regelmässigt iaktas av parter i avtal av föreliggande typ vid det ifrågavarande slaget av handel.

2. Ett elektroniskt meddelande som möjliggör en varaktig dokumentation av avtalet ska jämföras med skriftlig form.

[Orig. s. 4] 3. Den domstol eller de domstolar i en medlemsstat som ges behörighet genom den handling varigenom en trust har bildats ska ha exklusiv behörighet att pröva en talan mot en instiftare, trustee eller insatt förmånstagare till en trust, om saken angår förhållandet mellan dessa personer eller deras rättigheter eller skyldigheter inom trusten.

4. Avtal om domstols behörighet eller motsvarande bestämmelser i en handling varigenom en trust har bildats har ingen verkan om de strider mot bestämmelserna i artiklarna 15, 19 eller 23 eller om de domstolar vilkas behörighet de utesluter har exklusiv behörighet enligt artikel 24.

5. Ett avtal om domstols behörighet som utgör en del av ett annat avtal ska behandlas som ett särskilt avtal, oberoende av övriga avtalsvillkor.

Giltigheten av ett avtal om domstols behörighet kan inte ifrågasättas enbart med hänvisning till att det andra avtalet är ogiltigt.

Rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal

Artikel 2

I detta direktiv avses med

- a) *oskäliga villkor*: avtalsvillkor som definieras i artikel 3,
- b) *konsument*: en fysisk person som i samband med avtal som omfattas av detta direktiv handlar för ändamål som faller utanför hans näring eller yrke.

Artikel 3.1 och 3.2

1. Ett avtalsvillkor som inte har varit föremål för individuell förhandling skall anses vara oskäligt om det i strid med kravet på god sed medför en betydande obalans i parternas rättigheter och skyldigheter enligt avtalet till nackdel för konsumenten. [Inom fördragens tillämpningsområde och utan att det påverkar tillämpningen av någon särskild bestämmelse i fördragen, ska all diskriminering på grund av nationalitet vara förbjuden.

[Orig. s. 5] Europaparlamentet och rådet kan i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet anta bestämmelser i syfte att förbjuda sådan diskriminering.¹ 2. Det skall alltid anses att ett avtalsvillkor inte har varit föremål för individuell förhandling om det har utarbetats i förväg och konsumenten därför inte har haft möjlighet att påverka villkorets innehåll; detta gäller särskilt i samband med i förväg formulerade standardavtal.

Den omständigheten att vissa delar av ett villkor eller ett särskilt villkor har varit föremål för individuell förhandling utesluter inte att denna artikel tillämpas på resten av avtalet, om en samlad bedömning av avtalet leder till slutsatsen att det likväl rör sig om ett i förväg formulerat standardavtal.

Om en näringsidkare hävdar att ett standardvillkor har varit föremål för individuell förhandling, har han bevisbördan för sitt påstående.

Artikel 6.1

1. Medlemsstaterna skall föreskriva att oskäliga villkor som används i avtal som en näringsidkare sluter med en konsument inte är, på sätt som närmare stadgas i deras nationella rätt, bindande för konsumenten och att avtalet skall förbli bindande för parterna på samma grunder, om det kan bestå utan de oskäliga villkoren.

2. Nationell rätt

- Kodeks cywilny (civilprocesslagen) av den 10 maj 2018 (Dz. U. 2018, position 1025) (nedan kallad KC)

- Kodeks postępowania cywilnego (civilprocesslagen) av den 14 juni 2018 (Dz.U. 2018, position 1360) (nedan kallad KPC)

Artikel 1099 § 1 KPC

Om det inte föreligger skäl som motiverar den nationella domstolens behörighet i målet och det inte är möjligt att genomföra förfarandet inför en utländsk domstol eller ett annat utländska organ, eller om det inte är möjligt att kräva att förfarandet genomförs, ankommer det på den nationella domstolen att avgöra målet, om den visar att det finns en tillräcklig anknytning till det polska rättssystemet.

¹ Övers. anm.: Texten inom hakparentesen kommer från artikel 18 FEUF och har förmodligen lagts in av misstag.

Artiklarna 385¹, 385³ punkt 23, 509 KC

[**Orig s. 6**] (385¹) § 1 Bestämmelserna i ett konsumentavtal som inte har avtalats individuellt är inte bindande för konsumenten om dennes rättigheter och skyldigheter enligt nämnda avtal är utformade på ett sätt som strider mot god sed och allvarligt åsidosätter konsumentens intressen (otillåtna avtalsvillkor). Detta gäller inte för bestämmelser som avser parternas huvudsakliga prestationer, särskilt med avseende på pris eller vederlag, om de är tydligt formulerade.

§ 2 Om ett avtalsvillkor inte är bindande för konsumenten enligt 1 § förblir avtalet i övrigt bindande för parterna.

§ 3 En bestämmelse i ett avtal ska anses vara en bestämmelse som inte har avtalats individuellt, om konsumenten inte haft något verkligt inflytande på dess innehåll. Detta gäller i synnerhet för avtalsvillkor som är baserade på standardavtal som avtalsmotparten har föreslagit för konsumenten.

4 § Bevisbördan för att ett villkor har avtalats individuellt ligger hos den som åberopar denna omständighet.

(385³ punkt 23) Med otillåtna avtalsvillkor avses i tveksamma fall villkor som i synnerhet utesluter behörighet för polska domstolar eller som innebär att behörighet tillerkänns en skiljedomstol i Polen eller i en annan stat eller en annan myndighet, samt villkor som innebär att talan ska väckas vid en domstol som, enligt polsk lag, saknar territoriell behörighet.

(509) § 1 Borgenären får utan gäldenärens godkännande överlåta fordran till tredjepart (cession), såvida detta inte strider mot lagen, ett avtalsförbehåll eller förpliktelsens art.

§ 2 Med överlåtelsen av fordran övergår samtliga därmed förbundna rättigheter till förvärvaren, däribland rätten till dröjsmålsränta.

Oklarheter i rättsläget som påtalats av den hänskjutande domstolen

1. Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område ska behörigheten för domstolarna i den medlemsstat där svaranden har sin hemvist eller sitt säte utgöra en allmän regel som fastställs i artikel 4 i den förordningen. Det är endast med undantag från denna princip som denna bestämmelse innehåller en uttömmande uppräkningsavseende de fall då talan mot svaranden får eller måste väckas vid en domstol i en annan medlemsstat. De behörighetsregler som utgör undantag från denna [**orig. s. 7**] allmänna princip ska tolkas restriktivt, på så sätt att de inte kan ge upphov till en tolkning som går längre än de fall som uttryckligen anges i förordningen (se dom från EU-domstolen av den 25 januari 2018, Schrems, C-498/16, EU:C:2018:37, dom från EU-domstolen av den 20 januari 2005, Gruber, C-464/01, EU:C: 2005:32, punkt 32).

2. I dom av den 9 juli 2009 i målet Peter Rehder mot Air Baltic Corporation (C-204/08, EU:C:2009:439), slog EU-domstolen fast att artikel 5.1 b andra strecksatsen i rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område ska tolkas så, att vid lufttransport av personer från en medlemsstat till en annan medlemsstat, som utförs enligt ett avtal som ingåtts med ett enda lufttrafikföretag som är den faktiska transportören, är det, i enlighet med kärandens val, den domstol i vars domkrets avgångsorten eller ankomstorten är belägen, såsom dessa orter överenskommit i avtalet, som är behörig att pröva en begäran om kompensation på grundval av avtalet och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 261/2004 av den 11 februari 2004 om fastställande av gemensamma regler om kompensation och assistans till passagerare vid nekad ombordstigning och inställda eller kraftigt försenade flygningar och om upphävande av förordning (EEG) nr 295/91. I förevarande mål var Polen avgångsort.
3. I detta mål var överlåtaren (passageraren) av den fordran som käromålet avser och svaranden emellertid bundna av ett prorogationsavtal enligt vilket irländsk lagstiftning skulle vara tillämplig på transportavtalet och tvister som uppkommit md anledning av detta avtal skulle avgöras av irländska domstolar. Domstolen i första instans slog fast att nämnda klausul inte var bindande för överlåtaren av fordran (passageraren), eftersom ett avtalsvillkor som inte har varit föremål för individuell förhandling, mot bakgrund av artikel 3.1 i rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal, ska anses vara oskäligt om det i strid med kravet på god sed medför en betydande obalans i parternas rättigheter och skyldigheter enligt avtalet till nackdel för konsumenten. Domstolen i första instans slog fast att bestämmelserna i de allmänna transportvillkoren och transportordningen inte har förhandlats med konsumenten och därför inte är bindande för käranden – förvärvaren av fordran. Domstolen i första instans hänvisade också till samma bestämmelser i nationell lagstiftning i artikel 385¹ KC, jämförd med artikel 385³ punkt 23 KC enligt vilka konsumenter tillerkänns ett särskilt rättsligt skydd.

[Orig. s. 8]

4. Enligt artikel 25.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område gäller att om parterna, oberoende av var de har hemvist, har träffat avtal om att en domstol eller domstolarna i en medlemsstat ska vara behöriga att avgöra en redan uppkommen tvist eller framtida tvister i anledning av ett bestämt rättsförhållande, ska endast den domstolen eller de domstolarna ha behörighet, såvida inte avtalet är ogiltigt på materiell grund enligt lagen i den medlemsstaten. En sådan behörighet ska vara exklusiv om parterna inte har träffat avtal om annat.
5. Det bör noteras att konsumentens fordran har överlåtits till en enhet som är en juridisk person i enlighet med ett överlåtelseavtal. Mot bakgrund av den nationella

lagstiftningen och aktuell rättspraxis från Sąd Najwyższy (Högsta domstolen) är det även tillåtet att överlåta en fordran som anses utgöra ett missbruk, och en konsument som har anförtrott ett professionellt bolag uppgiften att driva in fordran har bättre möjlighet att verkställa fordran än om han hade agerat självständigt gentemot den näringsidkare för vars otillåtna metoder han tidigare fallit offer för. Förekomsten av ett oskäligt avtalsvillkor kan ge upphov till en fordran endast till förmån för konsumenten, men denna fordran kan fullgöras genom att prestationen tillhandahålls andra aktörer, bland annat genom överföring till en förvaltare för inkasso, det vill säga att förvärvaren driver in den överlåtna fordran i eget namn, men för den konsument som överlätit fordran. Konsumenternas intressen påverkas inte av detta. Ett avtalsvillkor kan förklaras vara oskäligt i ett förfarande avseende betalning som inlett mot gäldenären av det företag som har förvärvat fordran. [utelämnas] Sąd Najwyższy (Högsta domstolen) har emellertid inte prövat ovannämnda fråga mot bakgrund av tolkningen av unionsrätten.

6. Enligt Sąd Okręgowy (Regiondomstolen) är det oklart om den som förvärvat fordran från konsumenten, mot bakgrund av artikel 3.1, [och artikel] 6.1 i rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal, också kan betraktas som en konsument, eftersom denna bedömning avgör om det finns grund för en prövning av giltigheten av ett avtal om **[orig s. 9]** domstols behörighet. Det är ostridigt att käranden (förvärvaren av fordran) är näringsidkare, och att den har förvärvat fordran från passageraren (konsumenten) inom ramen för sin näringsverksamhet. Detta aktualiserar således frågan om käranden kan åberopa de rättigheter som de facto tillkommer en konsument såvitt avser prorogationsbestämmelsen, och om den nationella domstolen, mot bakgrund av artikel 3.1 [och artikel] 6.1 i rådets direktiv 93/13/EEG, har befogenhet att pröva denna bestämmelse utifrån ett konsumentskyddsperspektiv.
7. Mot bakgrund av unionsrätten betraktas en fysisk person som handlar för ändamål som faller utanför dennes näringsverksamhet, affärsverksamhet eller yrke som en konsument. Begreppet konsument definieras som motsats till begreppet näringsidkare (EU-domstolens dom av den 3 juli 1997, Benincasa, C-269/95, EU:C:1997:337, punkt 16, och dom av den 20 januari 2005, Gruber, C-464/01, EU:C:2005:32, punkt 36). Enligt rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal avses med begreppet konsument en fysisk person som i samband med avtal som omfattas av detta direktiv handlar för ändamål som faller utanför hans näring eller yrke. I dom av den 19 januari 1993, Shearson Lehman Hutton/TVB (C-89/91, EU:C:1993:15), slog EU-domstolen fast att det särskilda systemet för konsumentskydd som föreskrivs i unionsrätten har till syfte att skydda konsumenten, som måste anses vara den ekonomiskt svagare parten i avtalsförhållanden och mindre erfaren i rättsliga angelägenheter än motparten, och som inte ska avskräckas från att vidta rättsliga åtgärder genom att se sig tvungen att väcka talan inför domstol i den stat där hans avtalspart har hemvist. EU-domstolen slog i samma mål dessutom fast att nämnda bestämmelser endast gäller den slutlige, enskilde konsument som inte utövar affärsmässig verksamhet eller yrkesverksamhet.

8. Enligt EU-domstolens rättspraxis måste begreppet ”konsument” tolkas restriktivt, med hänvisning till den ställning som den berörda personen har enligt avtalet i fråga, med beaktande av avtalets art och syfte, och inte den subjektiva situationen för den berörda personen, eftersom en och samma person kan betraktas som konsument i fråga om viss verksamhet och som näringsidkare i fråga om annan verksamhet (se, för ett likande resonemang, dom av den 3 juli 1997, Benincasa, C-269/95, EU:C:1997:337, punkt 16, och dom av den 20 januari 2005, Gruber, C-464/01, EU:C:2005:32, punkt 36).

[Orig. s. 10]

9. Enligt den nationella domstolen framstår det som oklart om näringsidkaren, på grund av att konsumenten har överlåtit en fordran till denne, övertar konsumentens rättigheter och kan göra gällande den förmånliga unionsordningen avseende skyddet av konsumentens ställning, som bland annat följer av artikel 3.1 [och artikel] 6.1 i rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993. Såsom EU-domstolen slog fast i ett annat sammanhang kan en överlåtelse av fordran inte i sig ha betydelse för fastställandet av vilken domstol som är behörig (EU-domstolens dom av den 18 juli 2013, ÖFAB, C-147/12, EU:C:2013:490, och dom av den 21 maj 2015, CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335). EU-domstolen har dessutom funnit att den överlåtelse som det var fråga om i det nationella målet inte kan utgöra grund för en ny specifik behörighet för den konsument på vilken anspråken överlåtit. EU-domstolen har slagit fast att när fordringar omfattas av området skadestånd utanför avtalsförhållanden som har en särskilt nära anknytning till den ort där skadan inträffade, har de fordringar som har överlåtit från den ursprungliga fordringsägaren till någon annan inte någon betydelse för fastställandet av vilken domstol som är behörig. Enligt EU-domstolen är fordringens art av avgörande karaktär i det att den påverkar fastställandet av behörig domstol. En överlåtelse av en fordran innebär inte att karaktären av den ursprungliga förpliktelsen ändras, varför inte heller behörig domstol ändras.
10. I dom av den 7 februari 2013, Refcomp (C-543/10, EU:C:2013:62), slog EU-domstolen fast att en prorogationsklausul i princip endast kan ha verkan i förbindelserna mellan de parter som samtyckt till ingåendet av avtalet. Det rör sig nämligen om samtycke mellan parterna till detta. För att klausulen ska kunna göras gällande mot tredje man måste denne i princip ha gett sitt samtycke härtill.
11. Tvärtom fann emellertid EU-domstolen i dom av den 25 januari 2018, Schrems, att eftersom det särskilda system som inrättats genom artikel 15 och följande artiklar i förordning nr 44/2001 har till syfte att skydda konsumenten såsom den part i avtalet som anses vara ekonomiskt svagare och rättsligt mindre erfaren i förhållande till den andra avtalsparten, är konsumenten endast skyddad i den mån vederbörande personligen är kående eller svarande i ett förfarande. En kående som inte själv är part i det aktuella konsumentavtalet kan därför inte dra nytta av behörighetsreglerna i konsumenttvister (se, för ett liknande resonemang, dom av den 19 januari 1993, Shearson Lehman Hutton, C-89/91, EU:C:1993:15,

punkterna 18, 23 och 24). Dessa överväganden ska även gälla för en konsument till vilken anspråk från andra konsumenter överlåts.

[Orig. s. 11] Enligt EU-domstolen är behörighetsreglerna, avseende konsumentavtal i artikel 16.1 i förordning nr 44/2001 i enlighet med lydelsen i artikeln nämligen enbart tillämpliga när konsumenten väckt talan mot den andra avtalsparten, vilket alltså förutsätter att konsumenten ingått ett avtal med näringsidkaren (dom av den 28 januari 2015, Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, punkt 32). Villkoret avseende förekomsten av ett avtal mellan konsumenten och näringsidkaren gör det möjligt att säkerställa förutsebarhet vad gäller behörig domstol, vilket är ett av de mål som uppställs i förordning nr 44/2001, såsom framgår av skäl 11 i förordningen.

12. Mot bakgrund av dessa domar uppkommer därför frågan om den ”ursprungliga” karaktären av förpliktelsen är avgörande för fastställandet av vilken domstol som är behörig och giltigheten av prorogationsklausulen, eller om den näringsidkare som förvärvat fordran kan göra gällande att prorogationsklausulen är ett oskäligt villkor på grundval av innehållet i konsumentskyddet.
13. Om begreppet konsument definieras snävt kommer den näringsidkare som förvärvat en fordran från konsumenten inte att kunna åtnjuta det skydd som tillerkänns konsumenten och göra gällande att prorogationsklausulen är ogiltig.
14. Det ska emellertid beaktas att det endast är den ursprungliga fordran, källan till förpliktelsen, som gett upphov till den aktuella fordran, som preciserar dess karaktär, medan själva överlåtelsen inte ändrar förpliktelsens form. Näringsidkaren kan i det fallet åberopa det konsumentskydd som följer av artikel 3.1 [och artikel] 6.1 i direktiv 93/13 av den 5 april 1993 genom att efterträda konsumenten i dennes rättigheter och skyldigheter och således inträda i hela konsumentens rättsliga ställning, med alla de följder som detta medför. Det rör sig härvid inte enbart om en överföring av en prorogationsklausul på förvärvaren, utan om en särskild ordning för konsumentskydd som följer av att parten i det berörda avtalet är en svagare part.
15. En sådan utvidgning av skyddsområdet förefaller inte motiverad med tanke på den relativt snäva tolkningen av begreppet konsument. Dessutom är medlemsstaterna enligt direktivet skyldiga att inrätta ett sådant system i sin nationella lagstiftning som innebär att oskäliga villkor i avtal som ingås av säljare eller leverantör med konsumenter inte kommer att vara bindande för konsumenten såsom en ekonomiskt svagare part. Detta är syftet med EU:s konsumentskyddslagstiftning. Denna ska skydda konsumenten såsom den part i avtalet som anses vara ekonomiskt svagare och rättsligt **[orig. s. 12]** mindre erfaren i förhållande till näringsidkaren, och konsumenten ska inte avhållas från att vidta rättsliga åtgärder genom att se sig tvungen att väcka talan inför domstol i den stat där avtalsmotparten har hemvist (EU-domstolens dom av den 19 januari 1993, Shearson Lehmann Hutton, C-89/91, EU:C:1993:15). Mot bakgrund av dessa

omständigheter är ett förhandsavgörande nödvändigt för att avgöra tvisten vid den nationella domstolen.

ARBETS
DOKUMENT